

Apărarea prin asigurare

În societatea contemporană definită a fi „consumeristă”, oamenii au învățat să fie mai grijulii față de bunurile lor procurate cu atâta plăcere. Direct proporțional cu calitatea și prețiozitatea produsului achiziționat este și grija și respectul față de el. Puținele excepții confirmă această ecuație. Pentru a fi siguri că protejăm obiectul valoros, îi creăm un fel de viață garantată pentru a-l proteja împotriva furtului, împotriva deteriorării provocate de accidente umane, naturale etc. Există un fel de instanță care gestionează grija noastră față de obiect și grija față de calitatea vieții urmașilor noștri, Casa de Asigurări. Casa de Asigurări gestionează relația pe care o stabilim cu obiectul asigurat, grija cu care îl atingem, seriozitatea și corectitudinea cu care îl păstrăm. Altfel, se aplică criteriile de neeligibilitate și poți pierde sprijinul ei. Așadar Casa de Asigurări învață omul să stabilească o relație corectă cu obiectele, să le respecte „viața”. Dar, marele rol al Casei de Asigurări este de a interveni pentru a-l perpetua etern.

Există și un alt fel de asigurare, care nu poate fi încadrată în categoria „relația cu obiectele”: asigurarea de viață. Plătești anual o taxă, până la sfârșitul vieții pentru ca suma să fie lăsată moștenire. Multe filme au fost făcute în jurul temei tipice: unul dintre parteneri îl ucide pe „asigurat” pentru a intra în posesia banilor.

Mă întreb de ce oamenii apelează la acest serviciu asiguratoriu de viață. Poate că important în această cerere și ofertă este simbolismul conceptului „asigurare de viață”. Cineva asigură „asiguratul” că va trăi. Teama „asiguratului” este, deci, că va muri. Fantasma în jurul căreia se organizează această relație între Casă și asigurat este aceea „viață fără de moarte”, iar angoasa care însoțește această fantasmă este teama de moarte, teama de a fi omorât și poate chiar teama de a te omorî, căzând victima unei tendințe suicidare disimulate. Casa de Asigurări se transformă din instituție în instanță psihică cu rolul de a proteja, de a asigura persoana împotriva morții fizice sau psihice, cu rol de conservare a vieții și de confirmare a ei. Casa de Asigurări preia funcțiile instinctului primar de autoconservare și de asigurare maternă a vieții.

De aceeași importanță este și scopul conștient pentru care oamenii recurg la a-și asigura viața, acela de a lăsa ceva în urma lor, de a lăsa o sumă considerabilă urmașilor, în cazul în care mor mai devreme decât își doresc și nu au avut timp să elaboreze material pentru testament. Această motivație conștientă conține mai multe semnificații inconștiente.

O semnificație se bazează pe perpetuarea „vieții dincolo de moarte”. Prin propria asigurare de viață asiguri urmașilor un trai mulțumitor, așa încât trebuie să se asigure și locul în ceruri, un fel de „stairway to heaven”. Fantasma este aceeași: viața fără de moarte, dar angoasa asociată acesteia este teama de a nu fi altruist, teama de a fi prea narcisic.

O altă semnificație inconștientă se bazează pe anularea ambivalenței urmașilor. „Despre morți numai de bine” se spune adesea, atunci când se respinge un gând cu un conținut negativ. Asigurarea de viață asigură și iubirea de după moarte, de după dispariție, iar „asiguratul” solicită, pe lângă iubirea veșnică, și o inhibare a travaliului doliului, în sensul continuării producerii de efecte reale în condițiile absenței lui, o perpetuare pământească a importanței existenței lui.

Psiholog Gabriela Romanet

gabriela.romanet@imagosite.ro

© Gabriela Romanet